

Hvussu nógvan fisk kunnu vit ala í Føroyum?

Í grein í Sosialinum um aling 4. og 5. februar verði eg endurgivin at siga:

»Tá alibrúkin í Sundalagnum, Kollafirði, Kaldbaksfirði og Skálafjørðinum vóru upp á tað mesta, vóru tey 30 í tali. Kortini var ongantíð nakað livfrøðiligt prógvi um, at hetta økið ikki toldi tað. Einasta livfrøðiliga, ið var galið tað tíðina, var eitt skifti inni á Skálafjørðinum. Har var í minna lagi av llt...«

Hetta er komið skeiðt fyri. Tað, sum eg ætlaði at siga var, at hóast tú neyvan kundi máta nakað serligt árin av alingini á sjógvin sum heild í hesum nevnda øki, burtarsæð frá at mælingar vísu minni súrevni niðri við botn á Skálafjørðinum, so var »livfrøðiliga árin« so ógvusligt, at allar 30 alistøðirnar máttu gevast, og økið lá við litlum og ongum alifiski í eini tey á.

Hetta árin vísti seg í hesum føri sum ein ómetalig lúsuplága, og lúsin á baki komu bakteriu sóttirnar. Tá hardast leikaði á mátti fiskur viðgerast fyri lús aðru hvørja viku. Hóast nógvi av alarunum vóru bæði ágrýtnir og dugnaligir, máttu teir geva skarvin yvir. Fiskurin vaks ikki nóg væl, og svinnid var alt ov stórt.

Hvussu nógvan fisk aldu vit tá?

Í bóklinginum *Føroysku alifirðirnir 1992* eru ymisk tøl at finna fyri hvønn alifjörð sær. Taka vit Sundini suður móti Kaldbaksfirði sum dømi, siggja vit m.a. at:

Sundini N., sum er økið norðan fyri Streymin, er 12,2 km² til viddar, ein av 6 alistøðum norðan fyri Streymin gavst at ala í 1990. Í 1989 koyrdu alistøðirnar 500.000 smolt á sjógv tilsamans. Fiskurin varð tikin í 1991, og 1.679 tons komu burtur, ella 138 tons pr. km² og 3,4 kg pr. smolt, sum fór í nóttirnar.

Sundini S., frá brúnni og suður ímóti Kaldbaksfirði er 16 km² í vidd. Í 1992 er talið av alistøðum minkað úr 12 niður í 6 alistøðir. Í 1989 fóru 885.000 smolt á sjógv í hesum øki, og 1.445 tons komu burtur úr í 1991, ella 90 tons pr. km² og 1,6 kg pr. smolt. Lúsuplágan var ringast sunnan fyri Streymin.

Nú bert einstakar alistøðir liggja í Sundunum, fleiri evni eru tøk at basa lúsin við og góð kopplingarevni eru móti summum sjúkum, bótur hetta sjálvandi nógvi um møguleikarnar at ala við vinningi, um frískt smolt er til taks.

Á Alitingi 1992 í Norðurlandahúsinum hugleiddi eg um »Hvussu nógvan laks kunnu vit ala í Føroyum?« og legði dent á

1. Vit mugu læra okkum at ala innan fyri teir karmar, sum náttúran setir.
2. Tað hevur víst seg at vera sera trupult, neyvt at rokna út hvat eitt ávíst øki ber av aling.
3. Á einum »nýggjum« alifiski eru fáir trupulleikar fyrstu árin, og tað ber til, ofta í fleiri ár, at fara væl upp um tað mark, sum økið í longdini tolar.

4. Tá náttúran umsídur sigur frá, at nú eru vit farin um mark, verður smeyturin stórri, alt eftir hvussu langt vit eru farin.

5. Besta barometri, sum vit í løtuni hava at vita um skipanin er ov stór, er hvussu víðurskiftini við lús og sjúku eru.

6. Føroyar eru so smáar, og streymviðurskiftini soleiðis háttátt, at yvirskipan ella misrøkt á eina alistøð ella einum fjörði, kunnu hava álvarsliga ávirkan á umstøðurnar at ala hjá grannunum. Eitt nú kann lús á eini støð ella fjörði hava ógvusliga ávirkan á alistøðir sum liggja mangar kilometrar burtur frá.

7. Tølini, sum eg eri komin við, eru **ein meting av hvat vit kunnu ala, uttan at ovbyrja umhvørvið**. Er javnvág komin í vinnuna, er skjótt at økja um alingina, um hetta verður hildið ráðiligt tá.

Metingin tá var at við tí tøkni og á teimum økjum, sum tá vóru tøk at ala á, áttu vit ikki at rokna við meira enn 12.000 tonsnum fál, til tamarhald var fingið á stóru trupulleikunum, sum alivinnan hevði at dragast við.

Á mynd 1 og í talvunum siggja vit, at flestu ár síðani hava vit alt væl meira enn hesi 12.000 tonsini í rundari vekt. Og tað hóast talið av feløgum, sum ala á sjónum er minkað úr 63 í 1989 niður í 1/3 ella 21 feløg pr. 31.12.1995. Mynd 2.

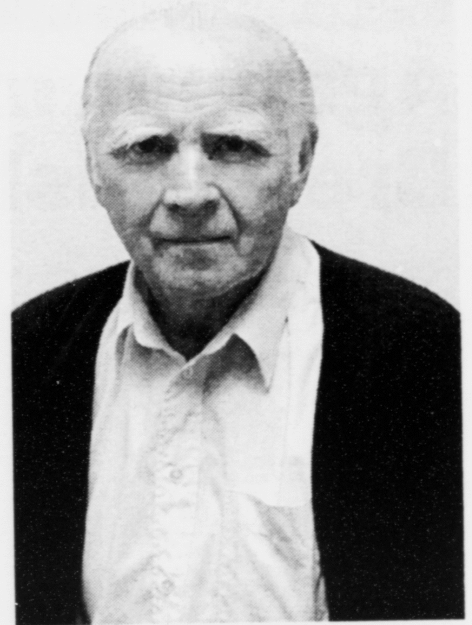
Hetta stendst fyrst og fremst av, at einstøku alistøðirnar sum heild hava

fingið meira rásarúm. Alarar fáa betur hildið lús og sjúku niðri og hava í mongum førum otað seg longur út móti fjardarmunnanum, við stórum »alirungum«, nógvi betur fóduri og betri alitgerð sum heild.

Í 1991 vórðu avreidd 19.000 tons av alifiski roknað sum rund vekt. Hetta er umleið 100 tons pr. km² av øki, sum er til taks at ala á. Størstu alistøðirnar í Føroyum, sum verða sera væl ríknar og sum kunnu skifta ímillum 2 ella 3 ymisk øki at ala á, taka millum 2 og 3000 tons av alifiski um árið.

So hvørt sum alarin fær betri amboð at arbeiða við og vitanin veksur, ber til at økja um ælingina. Hvussu nógvi ið tað fer at bera til at ala av fiski í Føroyum er helst óráð at seta ávíst tal á, men havast má í huga, at økið er avmarkað, og ovbyrja vit umhvørvið, verður svarað aftur so ella so.

Andrias Reinert

Hvussu nógvi, ið tað fer at bera til at ala av fiski í Føroyum, er helst óráð at seta ávíst tal á, men havast má í huga, at økið er avmarkað, og ovbyrja vit umhvørvið, verður svarað aftur so ella so, skrivur Andrias Reinert Mynd. Jens Kr. Vang

Úrslit frá liðkappingini í talvi

Tað eydnaðist okkum ikki at fáa øll úrslitini frá liðkappingini við í gjár, men her hava vit restina

3. deild A

Gøta-Klaksvík: 1-3

Jákup-Esbern 0-1
Reynhold-Vagn 1-0
Simun P.-John 0-1
Kári-Ingolf 0-1

Arkilbald-Hans M. 0,5-0,5
Benny-Hávardur 1-0

Toftir-Runavík: 0-4

Kári-Ingolf 0-1
Reynhold-Vagn 1-0
Simun P.-John 0-1
Kári-Ingolf 0-1

Arkilbald-Hans M. 0,5-0,5
Benny-Hávardur 1-0

3. deild B

Sumba-Vestm: 1,5-2,5

Dánjal P.-Jón 0,5-0,5
Alvin-Niels 0-1
Ingvi-Jákup 0-1
Heðin-Jákup á R. 1-0

Rókur-Klaksvík: 0-4

Karl-Ingolf 0-1
Hans P.-Rúni 0-1
Hávardur-Óli 0-1
Sven-Torbjørn 0-1

Rókur-Kollafj. 5:1,5-2,5

Petur-Finn 0-1
Bergur-Jóan J. 0-1

Kollafj. 7-Runavík: 4-0

Eyðálvur-møtti ikki 1-0
Aleks-møtti ikki 1-0
Gert-møtti ikki 1-0
Marni-møtti ikki 1-0

Talva 1. Útflutningur av silum og prísgongdin 1990 - 1995

Ár	Eksport vægt kg	Rund vægt kg	1000 kr	kr/kg rund vægt
1990	45.514	60.584	1.715	28,31
1991	489.857	627.176	15.995	25,50
1992	543.719	799.904	19.699	24,63
1993	714.293	854.516	19.606	22,94
1994	408.728	540.130	11.196	20,73
1995	63.974	83.569	1.804	21,60

Talva 2. Útflutningur av laks og prísgongdin 1990 - 1995

Ár	Eksport vægt kg	Rund vægt kg	1000 kr	kr/kg rund vægt
1990	11.422.727	12.843.283	435.045	34,03
1991	15.731.735	17.990.167	542.231	30,14
1992	15.966.658	18.286.739	577.948	31,60
1993	15.321.412	17.582.098	468.233	26,63
1994	12.433.011	15.029.164	385.215	25,63
1995	6.908.857	8.943.477	231.289	25,86

GÓLVTÆNASTAN

Alt innan gólv...
Ókeypís tilboð verða givin.
Vit ferðast um alt landið

Skemningsgøta 19 100 Tórshavn
Tlf. 18875 - 88875
Fax 18809